งานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานศาลปกครอง
ณ วัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง)
วันพุธที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เอกสารประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับศาลปกครอง

งานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานศาลปกครอง

ณ วัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง)
จังหวัดนนทบุรี
วันพุธที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

พระราชนันทมุนี (ไสว สุขวโร)
เจ้าอาวาสวัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง)

สารจากประธานศาลปกครองสูงสุด

เนื่องในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานศาลปกครอง

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๙

เป็นเวลากว่า ๑๕ ปี ที่ศาลปกครองได้ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรตุลาการในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของประชาชนและสร้างบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐมาโดยตลอดตั้งแต่เปิดทำการ และปัจจุบันศาลปกครองยังคงมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรมทางปกครองเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างต่อเนื่อง

นอกจากภารกิจหลักของศาลปกครองในเรื่องการสร้างความเป็นธรรมในสังคมแล้ว ศาลปกครองยังตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมด้วยเช่นกัน ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมที่ศาลปกครองได้ปฏิบัติสืบทอดมาเป็นประจำคือ การขอรับพระราชทานผ้าพระกฐินจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่ออัญเชิญไปถวายอารามหลวงต่างๆ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ นี้ ศาลปกครองได้รับพระราชทานผ้าพระกฐินเพื่ออัญเชิญไปถวาย ณ วัดบัวขวัญ พระอารามหลวง ในวันพุธที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ พร้อมทั้งได้เชิญชวนพุทธศาสนิกชน และผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคปัจจัยเพื่อร่วมอนุโมทนาในครั้งนี้ด้วย

การถวายผ้าพระกฐินในครั้งนี้ ศาลปกครองได้จัดทำหนังสือที่ระลึกขึ้นโดยได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพิธีทอดกฐิน พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประวัติความเป็นมาของวัดบัวขวัญ พระอารามหลวง รวมทั้งปูชนียวัตถุที่สำคัญของวัด และนอกจากนี้ยังได้สอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับศาลปกครองรวมไว้ภายในเล่มเพื่อมอบเป็นที่ระลึกแด่ผู้มีเกียรติที่เข้าร่วมงานในครั้งนี้

ในโอกาสนี้ศาลปกครองขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ร่วมบริจาคปัจจัยในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอให้ผลานิสงส์แห่งผลบุญในการบำเพ็ญกุศลในครั้งนี้จงดลบันดาลให้ท่านและครอบครัวประสบแต่ความสุขความเจริญและสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการ

(นายปิยะ ปะตังทา)
ประธานศาลปกครองสูงสุด
๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ประวัติ
การทอดกฐินและกฐินพระราชทาน

ประวัติการทอดกฐิน

ในสมัยพุทธกาล เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับ ณ พระเชตวนารามซึ่งเป็นพระอารามที่อนาถบิณฑิกเศรษฐีได้สร้างถวายเป็นพุทธนิวาสที่เมืองสาวัตถี ได้มีภิกษุ ๓๐ รูป ชาวเมืองปาฐา ซึ่งอยู่ด้านทิศตะวันตกในแคว้นโกศล เดินทางมาหมายจะเฝ้าพระพุทธองค์แต่มาไม่ทันเพราะใกล้ถึงวันเข้าพรรษา จึงเข้าพักจำพรรษา ณ เมืองสาเกตอันมีระยะทางห่างจากเมืองสาวัตถีราว ๖ โยชน์ ภิกษุทั้ง ๓๐ รูปนั้นล้วนแต่เป็นผู้เคร่งครัดปฏิบัติธุดงค์ และต่างมีความศรัทธาอย่างแรงกล้าที่จะได้เข้าเฝ้าพระบรมศาสดา เมื่อถึงวันออกพรรษาแล้วก็รีบเดินทางไปยังเมืองสาวัตถีโดยไม่มีการรั้งรอ แม้ว่ายังเป็นช่วงที่ฝนยังตกหนักน้ำท่วมอยู่ทั่วไป แม้จะต้องฝ่าแดดกรำฝนลุยโคลนอย่างไร ก็ไม่ย่อท้อ เมื่อภิกษุทั้ง ๓๐ รูป ได้เข้าเฝ้าพระบรมศาสดาสมความตั้งใจแล้วครั้นพระองค์ตรัสถามถึงการเดินทาง ภิกษุทั้ง ๓๐ รูป จึงได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ทรงทราบสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตระหนักถึงความลำบากของภิกษุเหล่านั้นจึงเรียกประชุมภิกษุแล้วตรัสอนุญาตให้ภิกษุรับผ้ากฐินได้เมื่อออกพรรษาแล้ว นางวิสาขาได้ทราบพุทธานุญาตและได้เป็นผู้ถวายผ้ากฐินเป็นคนแรก

การรับผ้ากฐินนั้นได้กำหนดเอาไว้ตามพระวินัยคือ ๑ เดือน หลังจากออกพรรษาแล้ว ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ซึ่งเรียกว่า ***สุดกฐินกาล*** ผู้มีจิตศรัทธาจะทอดกฐินก่อนหรือหลังเวลาที่กำหนดไว้ไม่ได้ยกเว้นแต่ถ้าทายกผู้จะทอดกฐินนั้นมีเหตุจำเป็น เช่น ต้องไปในทัพไม่สามารถอยู่ทอดกฐินได้ก็มีพุทธานุญาตให้ภิกษุรับกฐินได้ ต่อมาเมื่อภิกษุมีจำนวนมากขึ้น ผ้ากฐินที่พุทธศาสนิกชนทำขึ้นไม่พอที่จะถวายและภิกษุเองก็ไม่กล้าพอที่จะรับด้วยเกรงว่าจะเป็นการแก่งแย่งกันทำให้เกิดแตกความสามัคคี พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติเป็นธรรมวินัยขึ้นวางหลักเกณฑ์กำหนดให้ภิกษุผู้มีจีวรครองเก่ากว่าภิกษุรูปอื่นในอาวาสที่จำพรรษาด้วยกัน ภิกษุผู้รอบรู้พระธรรมวินัยปฏิบัติศาสนกิจเป็นที่ยกย่องสรรเสริญเป็นที่เคารพนับถือของหมู่ภิกษุในอาวาสที่จำพรรษาพร้อมกันเห็นชอบอนุโมทนาให้เป็นผู้รับครองผ้ากฐินซึ่งผู้นำมาถวายจะเจาะจงถวายผ้ากฐินแด่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งไม่ได้ ต้องวางไว้แล้วกล่าวคำถวายโดยไม่เจาะจง จึงเรียกว่า ***"การทอดกฐิน"***

"กฐิน" เป็นงานบุญที่มีปีละครั้ง จึงจัดเป็น ***กาลทาน*** แปลว่า ***"ถวายทานตามกาลสมัย"*** คำว่า ***"กฐิน"*** มีความหมายที่เกี่ยวข้องกันอยู่หลายความหมายดังนี้

กฐินที่เป็นชื่อของกรอบไม้ หมายถึง กรอบไม้แม่แบบสำหรับทำจีวรซึ่งอาจเรียกว่าสะดึงก็ได้ เนื่องจากในครั้งพุทธกาล การทำจีวรให้มีรูปลักษณะตามที่กำหนดกระทำได้โดยยาก จึงต้องทำกรอบไม้สำเร็จรูปไว้เพื่อเป็นอุปกรณ์สำคัญในการทำผ้านุ่ง ผ้าห่ม หรือผ้าห่มซ้อนผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในภาษาไทยนิยมเรียก ***ผ้านุ่ง*** ว่า ***สบง ผ้าห่ม*** ว่า ***จีวร*** และ ***ผ้าห่มซ้อน*** ว่า ***สังฆาฏิ***

การทำผ้าโดยอาศัยแม่แบบเช่นนี้คือทาบผ้าลงไปกับกรอบไม้แม่แบบแล้วตัดเย็บย้อม ทำให้เสร็จในวันนั้นด้วยความสามัคคีของสงฆ์ เป็นการร่วมใจกันทำกิจที่เกิดขึ้น และเมื่อทำเสร็จหรือพ้นกำหนดแล้ว แม่แบบหรือกฐินนั้นก็รื้อเก็บไว้ในการทำผ้าเช่นนั้นในปีต่อๆ ไป การรื้อไม้แม่แบบนี้เรียกว่า ***เดาะ*** ฉะนั้น คำว่า ***กฐินเดาะ***

หรือ ***เดาะกฐิน*** จึงหมายถึงการรื้อไม้แม่แบบเพื่อเก็บไว้ใช้ในโอกาสหน้า

กฐินที่เป็นชื่อของผ้า หมายถึง ผ้าที่ถวายให้ภิกษุภายในกำหนด ๑ เดือน นับตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ผ้าที่จะถวายนั้นจะเป็นผ้าใหม่หรือผ้าเทียมใหม่ เช่น ผ้าฟอกสะอาด หรือผ้าเก่าหรือผ้าบังสุกุล คือ ผ้าที่เขาทิ้งแล้ว และเป็นผ้าเปื้อนฝุ่นหรือผ้าตกตามร้านก็ได้ ผู้ถวายจะเป็นคฤหัสถ์ก็ได้ เป็นภิกษุ หรือสามเณรก็ได้ ถวายแก่ภิกษุแล้วก็เป็นอันใช้ได้

กฐินที่เป็นชื่อของการทำบุญ คือ การถวายผ้ากฐินแก่ภิกษุผู้จำพรรษาอยู่ในวัดใดวัดหนึ่งครบ ๓ เดือนเพื่อสงเคราะห์ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบให้มีผ้านุ่งหรือผ้าห่มใหม่ จะได้ใช้ผลัดเปลี่ยนของเก่าที่จะขาดหรือชำรุดการทำบุญถวายผ้ากฐิน หรือที่เรียกว่าทอดกฐิน คือทอดหรือวางผ้าลงไปแล้วกล่าวคำว่าถวายในท่ามกลางสงฆ์

กฐินที่เป็นชื่อของสังฆกรรม คือ กิจกรรมของสงฆ์ที่จะต้องมีการสวดประกาศขอรับความเห็นชอบจากที่ประชุมสงฆ์ ในการมอบผ้ากฐินให้แก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งย่อมทำเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่ง

ประเภทของกฐิน

การทอดกฐินที่ปฏิบัติกันในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แยกเป็นประเภทใหญ่ๆได้ ๒ ประเภท คือ กฐินหลวง และกฐินราษฎร์

กฐินหลวง

เมื่อพระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามายังประเทศไทย การทอดกฐินก็ได้กลายเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา พระเจ้าแผ่นดินผู้ครองแผ่นดินสยามได้ทรงรับเรื่องกฐินนี้ขึ้นเป็นพระราชพิธีอย่างหนึ่ง การที่พระเจ้าแผ่นดินทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเกี่ยวกับกฐินเป็นพระราชพิธีทำให้เรียกกฐินนี้ว่า กฐินหลวง วัดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นวัดราษฎร์หรือวัดหลวง หากพระเจ้าแผ่นดินเสด็จพระราชดำเนินไปทรงถวายผ้าพระกฐิน เรียกว่า กฐินหลวงทั้งสิ้น

ในสมัยต่อๆ มา เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น ประชาชนมีศรัทธาเจริญรอยตามพระราชศรัทธาของพระเจ้าแผ่นดินก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้ถวายผ้าพระกฐินได้ตามสมควรแก่ฐานะ เป็นเหตุให้สามารถแบ่งแยกกฐินหลวงออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

๑.กฐินที่กำหนดเป็นพระราชพิธี
๒.กฐินต้น
๓.กฐินพระราชทาน

๑. กฐินที่กำหนดเป็นพระราชพิธี

กฐินดังกล่าวนี้เป็นกฐินที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินด้วยพระองค์เองเป็นประจำ ณ วัดสำคัญๆ ซึ่งทางราชการกำหนดขึ้นมีหมายกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินไว้อย่างเรียบร้อย ปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดต่างๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๖ วัด คือ

๑. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๑)
๒. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฏิ์ (เป็นวัดคู่พระบรมราชวงศ์จักรี)
๓. วัดสุทัศนเทพวราราม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๘)
๔. วัดบวรนิเวศวิหาร (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๖)
๕. วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๕)
๖. วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๗)
๗. วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๔)
๘. วัดเทพศิรินทราวาส (รัชกาลที่ ๕ ทรงสร้างอุทิศถวายพระบรมราชชนนี)
๙. วัดราชาธิวาส (มีพระบรมราชสรีรางคารสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ และ พระบรมราชสรีรางคารสมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า)
๑๐. วัดมกุฏกษัตริยาราม (มีพระบรมราชานุสรณ์รัชกาลที่ ๔)
๑๑. วัดอรุณราชวราราม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๒)
๑๒. วัดราชโอรสาราม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๓)
๑๓. วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม (มีพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ ๖)
๑๔. วัดสุวรรณดาราราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช ทรงโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พระบรมชนกนาถและพระบรมราชชนนี
๑๕. วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (เป็นวัดที่รัชกาลที่ ๕ ทรงพระราชดำริให้สร้างเป็นวัดประจำพระราชวังบางปะอิน)
๑๖. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก

กฐินที่กำหนดเป็นพระราชพิธีนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำนักพระราชวังออกหมายกำหนดการเป็นประจำทุกปี จึงไม่มีการจองล่วงหน้า

(คัดตัดตอนจากหนังสือแนวทางการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ)

๒. กฐินต้น

กฐินดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเพราะพระเจ้าแผ่นดินเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดที่มิใช่วัดหลวง และมิได้เสด็จไปอย่างเป็นทางการหรืออย่างเป็นพระราชพิธี แต่เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลส่วนพระองค์

คำว่า ***กฐินต้น*** นั้นเกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงโปรดการเสด็จประพาสหัวเมืองต่างๆ เป็นการส่วนพระองค์ การเสด็จประพาสในลักษณะนั้น เรียกกันว่า ***เสด็จประพาสต้น*** จึงเป็นมูลเหตุให้เรียกการเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินเป็นการส่วนพระองค์ว่า ***พระกฐินต้น*** เรียกแบบเรือนไทยที่ทรงสร้างสำหรับประทับอย่างชาวบ้านว่า ***เรือนต้น*** กันต่อมาอีกด้วย

การจะเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินต้นที่วัดใดมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. เป็นวัดที่ยังไม่เคยเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินมาก่อน

๒. ประชาชนมีความเลื่อมใสในวัดนั้นมาก

๓. ประชาชนในท้องถิ่นนั้นไม่ค่อยมีโอกาสได้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปจะได้มีโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างใกล้ชิดด้วย

๓. กฐินพระราชทาน

เป็นกฐินที่พระเจ้าแผ่นดินพระราชทานผ้าของหลวงแก่ผู้กราบบังคมทูลขอพระราชทานเพื่อไปถวายยังวัดหลวง นอกจากวัดสำคัญที่ทรงกำหนดไว้ว่าจะเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เอง (๑๖ วัดดังที่กล่าวมาแล้ว) เหตุที่เกิดกฐินพระราชทานเพราะว่าปัจจุบันวัดหลวงมีจำนวนมาก จึงเปิดโอกาสให้กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ตลอดจนคณะบุคคลหรือบุคคลที่สมควรรับพระราชทานผ้ากฐินไปถวายได้และผู้ที่ได้รับพระราชทานจะเพิ่มไทยธรรมเป็นส่วนตัวโดยเสด็จพระราชกุศลด้วยตามกำลังศรัทธาก็ได้

ปัจจุบันกระทรวง ทบวง กรม คณะบุคคลหรือบุคคลใดมีความประสงค์จะรับพระราชทานผ้ากฐินไปถวาย ณ วัดหลวงใดก็ติดต่อไปยังกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ตามระเบียบ ซึ่งเท่ากับเป็นการจองกฐินไว้ก่อนนั่นเอง

เครื่องพระกฐินพระราชทาน

ผ้าพระกฐินพระราชทานและบริวารพระกฐิน เป็นของพระราชทาน กรมการศาสนา ดำเนินการจัดเครื่องพระกฐินให้ผู้ขอรับพระราชทานนำไปถวายพระสงฆ์จำพรรษา ณ พระอารามหลวงต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยมีเครื่องพระกฐินดังนี้

เครื่องสักการบูชา	ผ้าห่มพระประธาน เทียนพระปาติโมกข์
องค์พระกฐิน	ผ้าไตรจีวร ไตรชั้นเดียวสำหรับวัดมหานิกาย ไตรสองชั้นและผ้าขาวสำหรับวัดธรรมยุต
บริวารพระกฐิน	บาตรพร้อมถุงบาตร โคมไฟตั้งโต๊ะ ช้อนส้อมคาวหวาน ปิ่นโตสเตนเลส กระติกน้ำไฟฟ้า พรม หมอนหนุน ผ้าห่มขนหนู ผ้าแพร
เครื่องมือโยธา	ชุดอุปกรณ์เครื่องมืองานช่างทั่วไป

คำถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน

(ผู้ขอรับพระราชทานหันหน้าไปทางพระประธานในพระอุโบสถ แล้วกล่าว)

" นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธธัสสะ "

(หันหน้าไปทางพระสงฆ์ แล้วกล่าว)

"ผ้าพระกฐินทานกับทั้งผ้าอานิสงสบริวารทั้งปวงนี้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ กอปรด้วยพระราชศรัทธาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานให้..........................(ชื่อหน่วยงานองค์กร หรือบุคคลผู้ขอรับพระราชทาน) น้อมนำ มาถวายแด่พระสงฆ์ ซึ่งจำพรรษากาลถ้วนไตรมาสในอาวาสวิหารนี้ ขอพระสงฆ์จงรับผ้าพระกฐินทานนี้ กระทำกฐินัตถารกิจ ตามพระบรมพุทธานุญาตนั้น เทอญ"

กฐินราษฎร์

กฐินราษฎร์ เป็นกฐินที่ประชาชนหรือราษฎรที่เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนามีกำลังศรัทธานำผ้ากฐินของตนเองไปทอดถวาย ณ วัดต่างๆ (เว้นไว้แต่วัดหลวงที่กล่าวมาแล้วในกฐินหลวง) การทอดกฐินของราษฎรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีการเรียกชื่อแตกต่างกันออกไปตามลักษณะวิธีการทอดถึง ๔ รูปแบบคือ

๑. กฐิน หรือมหากฐิน

๒. จุลกฐิน หรือกฐินแล่น

๓. กฐินสามัคคี

๔. กฐินตกค้าง

๑. กฐิน หรือมหากฐิน

เป็นกฐินที่ราษฎรนำไปทอด ณ วัดใดวัดหนึ่งซึ่งตนมีศรัทธาเป็นการเฉพาะ กล่าวคือ ผู้ใดมีศรัทธาจะทอดกฐิน ณ วัดใด ก็ให้ทำใบปวารณาจองกฐินติดใบบอกไว้ ณ เขตวัดนั้นๆ เมื่อถึงเวลากำหนดก็นำผ้ากฐินซึ่งจะเป็นผืนเดียวก็ได้หลายผืนก็ได้ เป็นผ้าขาวซึ่งยังมิได้ตัด หรือตัดออกเป็นชิ้นๆ พอที่จะประกอบเข้าเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ทำเสร็จแล้วยังมิได้ย้อมหรือย้อมแล้วก็ได้ อย่างใดอย่างหนึ่งจัดเป็นองค์กฐินนำไปทอด ณ วัดที่ได้จองไว้นั้น

นอกจากองค์กฐินแล้ว เจ้าภาพบางรายอาจศรัทธาถวายของอื่นๆ ไปพร้อมกับองค์กฐิน เรียกว่า บริวารกฐินตามที่นิยมกันประกอบด้วยปัจจัย ๔ คือ

๑. เครื่องอาศัยของพระภิกษุสามเณร มีไตรจีวร บริขารอื่นๆ ที่จำเป็น

๒. เครื่องใช้ประจำปี มีมุ้ง หมอน กลด เตียง ตั่ง โต๊ะ เก้าอี้ โอ่งน้ำ กระถาง กระทะ กระโถน เตา ภาชนะสำหรับใส่อาหารคาวหวาน

๓. เครื่องซ่อมเสนาสนะ มีมีด ขวาน สิ่ว เลื่อย ไม้กวาด จอบ เสียม

๔. เครื่องคิลานเภสัช มียารักษาโรค ยาสีฟัน แปรง สีฟัน อุปกรณ์ซักล้าง เป็นต้น

หรือจะมีอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวมานี้ก็ได้ ขอให้เป็นของที่สมควรแก่พระภิกษุสามเณรจะใช้อุปโภคบริโภคเท่านั้น หากจะมีของที่ระลึกสำหรับแจกจ่ายแก่คนที่อยู่ในวัดหรือคนที่มาร่วมงานกฐินด้วยก็ได้สุดแต่กำลังศรัทธาและอัธยาศัยไมตรีของเจ้าภาพ

นอกจากนั้นยังมีธรรมเนียมที่เจ้าภาพผู้ทอดกฐินจะต้องมีผ้าห่มพระประธานอีกหนึ่งผืน เทียนสำหรับจุดในเวลาที่พระภิกษุสวดปาติโมกข์ที่เรียกสั้นๆ ว่า เทียนปาติโมกข์ จำนวน ๒๔ เล่ม และมีธงผ้าขาวเขียนรูปจระเข้หรือสัตว์น้ำอย่างอื่น เช่น ปลา นางเงือก สำหรับปักหน้าวัดที่อยู่ตามริมน้ำ เมื่อทอดกฐินเสร็จแล้ว (ถ้าเป็นวัดที่อยู่ไกลแม่น้ำให้มีธงผ้าขาวเขียนรูปตะขาบปักไว้หน้าวัดแทนรูปสัตว์น้ำ) การปักธงนี้เป็นเครื่องหมายให้ทราบว่าวัดนั้นๆ ได้รับกฐินแล้วและอนุโมทนาร่วมกุศลด้วยได้ โดยธงแต่ละชนิดก็จะมีการสื่อความหมายแตกต่างกันไป ดังนี้

๑. ธงกฐินเป็นรูปจระเข้คาบดอกบัว หมายถึงความโลภ โดยปกติแล้วจระเข้เป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำในบางช่วงขึ้นมานอนอ้าปากอยู่บนบกให้แมลงวันเข้ามาตอมอยู่ในปาก พอแมลงวันเข้าไปรวมกันหลายๆ ตัวเข้าจึงงับปากเอาแมลงวันเป็นอาหารซึ่งเปรียบได้กับความโลภของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความโลภจะปราศจากความรู้สึกสำนึกชั่วดี สนใจแต่ประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงว่าสิ่งที่ได้มานั้นมีความสกปรกแปดเปื้อนด้วยความไม่ดีไม่งามคืออกุศลหรือไม่ ผู้อื่นจะได้รับผลอย่างไรจากการกระทำของตนก็ไม่ได้ใส่ใจ ดังนั้น ธงรูปจระเข้ท่านจึงเปรียบเหมือนกับความโลภ ที่ทำให้คนกอบโกยทุกสิ่งทุกอย่างเท่าที่มีช่องทางหรือโอกาส

๒. ธงกฐินรูปตะขาบหรือแมงป่องคาบดอกบัว หมายถึงความโกรธ โดยธรรมชาติแล้ว สัตว์ทั้งสองอย่างนี้เป็นสัตว์ที่มีพิษร้าย ถ้าใครโดนตะขาบและแมงป่องกัดหรือต่อยเข้าแล้วจะรู้สึกเจ็บปวด แต่ความเจ็บปวดเหล่านั้นมียาหรือของที่แก้ให้หายหรือบรรเทาปวดได้เปรียบได้กับโทสะ เพราะโทสะนี้เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นง่ายเกิดขึ้นเร็วและรุนแรง แต่ก็หายเร็วหรือที่เรียกว่าโกรธง่ายหายเร็ว โทสะหรือความโกรธ มีความเจ็บปวดและมีความเสียหายเป็นผล ดังนั้นจึงเปรียบธงรูปตะขาบและธงรูปแมงป่องว่า เหมือนกับความโกรธ เพราะมีลักษณะคล้ายกันคือเกิดขึ้นง่าย เร็ว รุนแรง มีความเจ็บปวดและหายเร็วหรือมีทางที่จะรักษาให้หายได้

๓. ธงกฐินมีรูปเป็นนางกินรีถือดอกบัว หมายถึงความหลงหรือโมหะ โดยที่รูปร่างและศัพท์ที่ใช้เรียกก็มีความชัดเจนอยู่แล้ว กินรี แปลว่า คนอะไร หรือสัตว์อะไรดูไม่ออกบอกไม่ถูกว่าเป็นรูปสัตว์หรือรูปคนกันแน่ เพราะว่าท่อนล่างมีรูปเป็นปลา ท่อนบนมีรูปร่างเป็นคน ศัพท์ว่า กินรีมาจากภาษาบาลีว่า "กึนรี" แต่ผ่านกระบวนการแปลงศัพท์ของภาษาบาลีเป็น "กินนรี" แปลว่า "คนอะไร" หรือว่า คนผู้สงสัย,ผู้ยังสงสัย หรือผู้ที่คนพบเห็นก็เกิดความสงสัยเพราะฉะนั้น กินนรี หรือกินรีจึงเปรียบเสมือน โมหะคือความหลงหรือผู้หลงหรือความลังเลสงสัยนั่นเอง

๔. ธงกฐินรูปเต่าคาบดอกบัว มีความหมายถึง ศีลหรืออินทรีย์สังวร (การสำรวมระวังอินทรีย์) โดยปกติสัญชาติญาณการหลบภัยของเต่า คือ การหดส่วนต่างๆของร่างกายเข้าไว้ในกระดอง อันตรายที่จะเกิดจากสัตว์ไม่ว่าจะมีรูปร่างใหญ่โตสักปานใดก็ไม่สามารถที่จะทำอันตรายอะไรแก่เต่าได้ หรือสังเกตง่ายๆ เวลาหมาเห่าเต่าก็จะเก็บอวัยวะส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหัว หาง และขาไว้ภายในกระดอง หมาไม่สามารถทำอันตรายใดๆ แก่เต่าได้คนผู้สามารถทำบุญกฐินให้ได้บุญจริงๆ ต้องเป็นผู้ที่มีศีล คือ มีความสำรวมระวังไม่ให้อกุศลเกิดขึ้นจากการที่อินทรีย์ทั้ง ๖ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กระทบสิ่งที่เป็นสาเหตุแห่งอารมณ์ขัดเคือง หรือความไม่ได้ดั่งใจตนคิดอันทำให้เกิดความท้อถอยโดยการอาศัย ศีล คือ ความมั่นคงในตัวเอง นั่นเอง

คัดจากหนังสือกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เล่ม ๓

๒. จุลกฐิน หรือกฐินแล่น

เป็นกฐินที่ต้องอาศัยความร่วมมือของคนหมู่มากต้องเร่งรีบทำให้เสร็จเลยเรียกว่า กฐินแล่น (ความหมายคือเร่งรีบ ต้องแล่น (วิ่ง) จึงจะเสร็จทันกาล) เจ้าภาพผู้ที่จะคิดทำจุลกฐินเพื่อทอดถวาย ณ วัดใดวัดหนึ่งจะต้องมีบารมีมีพวกพ้องคอยช่วยเหลือเพราะต้องเริ่มจากการนำฝ้ายที่แก่ใช้ได้แล้วแต่ยังอยู่ในฝัก มีปริมาณมากพอที่จะทำเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งได้แล้ว ทำพิธีสมมติว่าฝ้ายจำนวนนั้นได้มีการหว่านแตกงอก ออกต้น เติบโตผลิดอก ออกฝักแก่สุกแล้วเก็บมาผ่านกระบวนการเพื่อนำไปทอเป็นแผ่นผ้าตามขนาดที่ต้องการนำไปทอดเป็นผ้ากฐิน

เมื่อพระสงฆ์รับผ้านั้นแล้ว มอบแก่พระภิกษุผู้เป็นองค์ครองซึ่งพระภิกษุองค์ครองจะจัดการต่อไปตามพระวินัยหลังจากนั้นผู้ทอดต้องช่วยทำต่อ คือนำผ้านั้นมาขยำ ทุบ ซักแล้วไปตากให้แห้งนำมาตัดเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งแล้วเย็บย้อม ตากแห้ง พับ ทับรีดเสร็จเรียบร้อยนำไปถวายพระภิกษุองค์ครองอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ท่านทำพินทุอธิษฐานเสร็จการพินทุอธิษฐานแล้วจะมีการประชุมสงฆ์แจ้งให้ทราบ พระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดจะอนุโมทนาเป็นเสร็จพิธีจุลกฐิน

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้ทอดกฐินไม่มีกำลังมากก็สามารถตัดวิธีการในตอนต้นๆ ออกเสียก็ได้ โดยเริ่มตั้งแต่การนำเอาผ้าขาวผืนใหญ่มากะประมาณให้พอที่จะตัดเห็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งแล้วนำไปทอด เมื่อภิกษุสงฆ์ท่านนำไปดำเนินการตามพระวินัยแล้ว ก็ช่วยทำต่อจากท่าน คือ ซัก กะ ตัด เย็บย้อมให้เสร็จ แล้วนำกลับไปถวายพระภิกษุองค์ครองเพื่อพินทุอธิษฐานต่อไปเหมือนวิธีทำที่กล่าวมาแล้วในการทำจุลกฐินเต็มรูปแบบ

ส่วนบริวารของจุลกฐิน ผ้าห่มพระประธาน และเทียนปาติโมกข์ ตลอดจนธงจระเข้ ตะขาบ ก็เป็นเช่นเดียวกับมหากฐิน

๓. กฐินสามัคคี

เป็นกฐินที่มีเจ้าภาพหลายคนร่วมกัน จะบริจาคมากน้อยอย่างไรไม่กำหนด เพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยาก ในการดำเนินการก็มักจะตั้งคณะทำงานขึ้นมาคณะหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการ ตั้งแต่มีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่นเมื่อได้ปัจจัยมาก็นำมาจัดผ้าอันเป็นองค์กฐินรวมทั้งบริวารต่างๆ เมื่อมีปัจจัยเหลือ ก็นำถวายวัดเพื่อช่วยเป็นค่าใช้จ่ายในการบูรณปฏิสังขรณ์ กุฏิ โบสถ์ เจดีย์ เป็นต้น กฐินสามัคคีนี้มักจะนำไปทอดยังวัดที่กำลังมีการก่อสร้างหรือปฏิสังขรณ์เพื่อเป็นการสมทบทุนให้สิ่งอันพึงประสงค์ของวัดให้สำเร็จเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

เรื่องของกฐินสามัคคีเป็นที่นิยมแพร่หลายกันมากเพราะนอกจากจะถือกันว่าเป็นบุญเป็นกุศลแล้วยังเป็นการช่วยทำนุบำรุงวัด ตลอดจนเป็นการสร้างความสมานสามัคคีของชุมชนให้มีความรักมั่นกลมเกลียวอันเนื่องมาจากอานิสงส์ของกฐินสามัคคีนั่นเอง

๔. กฐินตกค้าง

กฐินประเภทนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **กฐินตกหรือกฐินโจร** หมายถึงการที่มีผู้ศรัทธาไปสืบเสาะหาวัดในท้องถิ่นห่างไกลที่เป็นวัดตกค้างไม่มีผู้ทอดกฐิน เพื่อทอดกฐินตามปกติในวันใกล้ๆ จะสิ้นหน้าทอดกฐินหรือในวันสุดท้ายของกาลกฐิน (คือวันก่อนวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒) เหตุที่การทอดกฐินอย่างนี้เรียกว่า **กฐินตกค้าง**หรือเรียกว่า **กฐินตก** บางถิ่นก็เรียก **กฐินโจร** เพราะกิริยาอาการที่ไปทอดอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว จู่ๆ ก็ไปทอดไม่บอกกล่าวล่วงหน้าให้วัดรู้ เพื่อเตรียมตัวกันได้พร้อมและเรียบร้อย การทอดกฐินตกถือว่าได้บุญอานิสงส์แรงกว่าทอดกฐินตามธรรมดา บางคนเตรียมข้าวของไปทอดกฐินหลายๆ วัด แต่ได้ทอดน้อยวัด เครื่องไทยธรรมที่ตระเตรียมเอาไปทอดยังมีเหลืออยู่ หรือบางวัดทอดไม่ได้ (อาจเป็นที่ไม่ครบองค์สงฆ์) ก็เอาเครื่องไทยธรรมเหล่านั้นจัดทำเป็นผ้าป่าเรียกกันว่า **ผ้าป่าแถมกฐิน**

ศาลปกครองกับการส่งเสริมพระพุทธศาสนา

ศาลปกครอง องค์กรตุลาการที่ทำหน้าที่อำนวยความยุติธรรมทางปกครอง นอกจากจะมีบทบาทหน้าที่ในการปกป้องสิทธิของประชาชน และคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมให้ได้ดุลยภาพกันแล้ว ในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งของสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติ ศาลปกครองจึงมีบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเพื่อให้มั่นคงถาวรสืบไปอีกด้วย

สำหรับปีที่ผ่านๆ มา ศาลปกครองได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เป็นตัวแทนนำผ้าพระกฐินพระราชทานไปถวายแด่พระสงฆ์ผู้จำพรรษามาแล้ว ๑๔ ครั้ง ดังนี้

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ณ วัดพิชยญาติการามวรวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ณ วัดทองธรรมชาติ
ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ ณ วัดโสมนัสราชวรวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ณ วัดมหรรณพารามวรวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ณ วัดราชคฤห์วรวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ณ วัดโมลีโลกยารามราชวรวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ ณ วัดคฤหบดี
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ ณ วัดบุรณศิริมาตยาราม
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ วัดบรมนิวาสราชวรวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ ณ วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๖ ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๗ ณ วัดพระศรีมหาธาตุ วรมหาวิหาร
ปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ ณ วัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร

และในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้ศาลปกครองโดย นายปิยะ ปะตังทา ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นผู้นำผ้าพระกฐินไปถวายแด่พระสงฆ์ ผู้อยู่จำพรรษา ณ วัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง) ในวันพุธที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ประวัติวัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง)

ประวัติความเป็นมา

วัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง) เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๙ ซอยงามวงศ์วาน ๒๓ (วัดบัวขวัญ) ถนนงามวงศ์วาน ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

วัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง) เดิมเป็นเพียงสำนักสงฆ์ แต่ต่อมาเมื่อมีพระสงฆ์มาจำพรรษาและปฏิบัติสังฆกรรมมากขึ้น จึงได้รับการพัฒนาขึ้นมาเป็นวัดเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๕ มีนามว่า "วัดสะแก" โดยมีพระครูปรีชาเฉลิมจากวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร เป็นผู้เริ่มสร้างวัด และเป็นเจ้าอาวาสในช่วงแรก ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๑ พระอธิการพยุง จตฺตมโล จากวัดกำแพง ได้รับนิมนต์จากชาวบ้านให้มาเป็นเจ้าอาวาสเนื่องจากการมรณภาพของอดีตเจ้าอาวาส (หลวงพ่อฉ่ำ) จากนั้นจึงได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์เรื่อยมา กระทั่งมีผู้มีจิตศรัทธานามว่านายบัว ฉุนเฉียว บริจาคที่ดินให้กับวัด ซึ่งในเวลาต่อมาจึงได้เปลี่ยนนามมาเป็น วัดบัวขวัญ เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้บริจาคที่ดิน และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยมีพระอธิการพยุง จตฺตมโล เป็นเจ้าอาวาสถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และพระอธิการบุญช่วย ปุญฺญคุตฺโต ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ต่อจากนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ พระมหาไสว สุขวโร (ป.ธ.๔) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบางแพรก (เหนือ) ได้มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสจนถึงปัจจุบัน และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช ที่ พระราชนันทมุนี ซึ่งท่านได้พัฒนาวัดทั้งด้านถาวรวัตถุ ทางด้านการศึกษาจนเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ ๑ และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ ในวันที่ ๒๙ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ปูชนียสถาน และ ปูชนียวัตถุภายใน
วัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง)

พระอุโบสถหลังจตุรมุขใหม่ ๒ ชั้น

๑. พระอุโบสถหลังจตุรมุขใหม่ ๒ ชั้น ขนาดกว้าง ๓๖.๕๐ เมตร ยาว ๕๖.๕๐ เมตร ลักษณะเป็นอาคารทรงไทย สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงด้วยกระเบื้องเกล็ดปลา มีช่อฟ้าใบระกา หางหงส์ หน้าบรรณ คันทวย เป็นลายปูนปั้นประดับด้วยลวดลาย ปิดกระจก ทาสีตามร่องลวดลาย อย่างสวยงาม ภายในพระอุโบสถ พื้นปูด้วยหินอ่อน บานประตู - หน้าต่าง ด้านนอกประดับด้วยลวดลายแกะสลักฝังมุก ด้านในประดับด้วยลวดลาย แกะสลักทาด้วยสี มีจิตรกรรมฝาผนังแบบนูนสูงเกี่ยวกับพุทธประวัติของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระประธานประดิษฐานพระพุทธเมตตา เป็นปฏิมาปางมารวิชัย และพระสารีบุตร-โมคคัลลานะ ประดิษฐานบนฐาน ไม้สักแกะสลักลวดลายฝังมุก

พระอุโบสถ (หลังเดิม)

๒. พระอุโบสถ (หลังเดิม) สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๖ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดกว้าง ๗ เมตร ยาว ๒๒ เมตร หลังคามุงด้วยกระเบื้องเกล็ดปลา ภายในพระอุโบสถพื้นปูด้วยหินอ่อน บานประตู-หน้าต่างประดับด้วยลวดลายและแกะสลัก มีจิตรกรรมฝาผนังเกี่ยวกับพุทธประวัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระประธานประดิษฐานพระพุทธปฏิมาปางมารวิชัย และพระสารีบุตร-โมคคัลลานะ

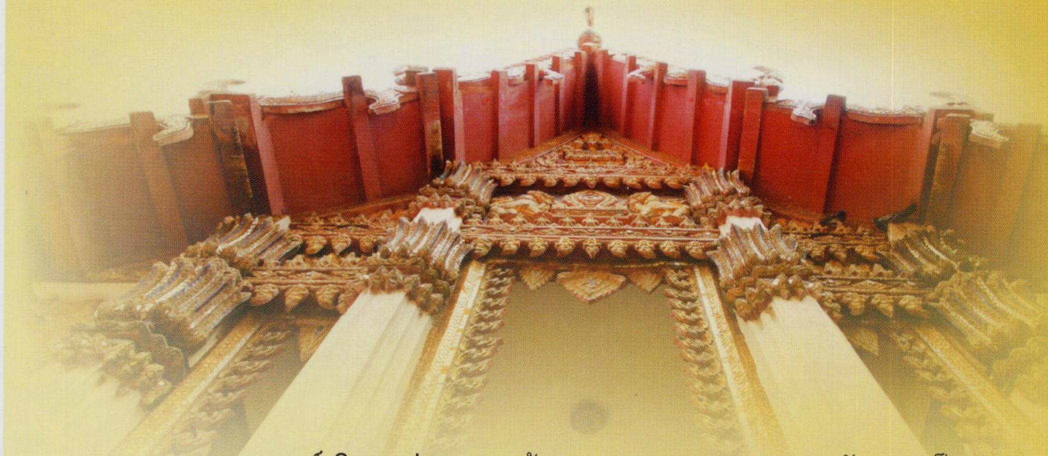
วิหารหลวงพ่อโต

๓. **วิหารหลวงพ่อโต** ขนาดกว้าง ๖.๕๐ เมตร ยาว ๑๓ เมตร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กก่ออิฐถือปูนหลังคามุงด้วยกระเบื้องสุโขทัย มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ หน้าบรรณ คันทวย หน้าบรรณเป็นลายปูนปั้นตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติ ๕๐ ปี พ.ศ.๒๕๓๙ ด้านข้างปิดกระจกทาสีทองลีลาวา ร่องสีแดงทั้งหมด พื้นศาลาปูด้วยหินอ่อนสระบุรี ข้างบันไดปั้นรูปท้าวเวสสุวรรณทั้งสองข้าง ประดับด้วยลวดลายปิดกระจกทาสีทองทั้ง ๒ ตน

หอสวดมนต์ (วิหารเก่า)

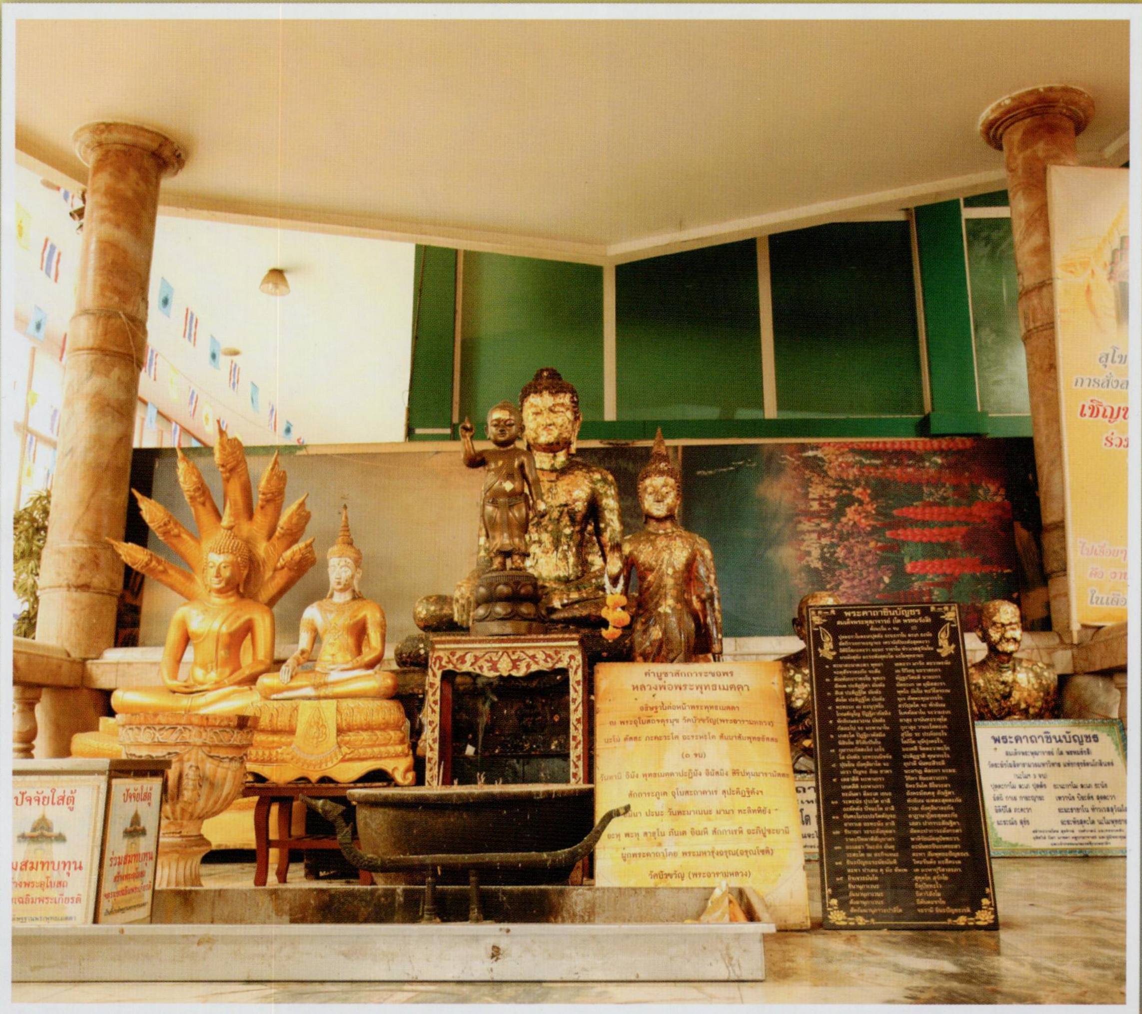

๔. หอสวดมนต์ (วิหารเก่า) ขนาดกว้าง ๔.๕๐ เมตร ยาว ๑๒ เมตร ลักษณะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคามุงด้วยกระเบื้องสุโขทัย มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ หน้าบรรณ คันทวย หน้าบรรณเป็นลายปูนปั้น ด้านข้างปิดกระจก ทาสีทองลีลาวา ร่องสีแดงทั้งหมด พื้นศาลาปูด้วยหินอ่อน

๕. วิหารพระพุทธเมตตาจำลอง ขนาดกว้าง ๕.๕๐ เมตร ยาว ๕.๕๐ เมตร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก เสา พื้นและบันได ปูด้วยหินอ่อน หลังคามุงด้วยกระเบื้อง

หอระฆัง

๖. หอระฆัง ขนาดกว้าง ๖ เมตร ยาว ๖ เมตร ลักษณะเป็นอาคารทรงไทย ๒ ชั้น สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ชั้นล่างปูกระเบื้อง ตบแต่งลวดลาย ประดับกระจก หน้าบรรณ คันทวย หางหงส์ หลังคามุงด้วยกระเบื้องเกล็ดปลา

ศาลาเจ้าแม่กวนอิม

๗. ศาลาเจ้าแม่กวนอิม ขนาดกว้าง ๔.๘๐ เมตร ยาว ๕.๕๐ เมตร ลักษณะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก เสาเป็นลายปูนปั้นรูปมังกรพันเสาพื้นและบันได ปูด้วยหินอ่อน หลังคามุงด้วยกระเบื้อง

๘.ศาลาหมอชีวกโกมารภัจจ์

๘. ศาลาหมอชีวกโกมารภัจจ์ ขนาดกว้าง ๔.๘๐ เมตร ยาว ๕.๕๐ เมตร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก เสาเป็นลายปูนปั้นรูปมังกรพันเสา พื้นและบันไดปูด้วยหินอ่อน หลังคามุงด้วยกระเบื้อง

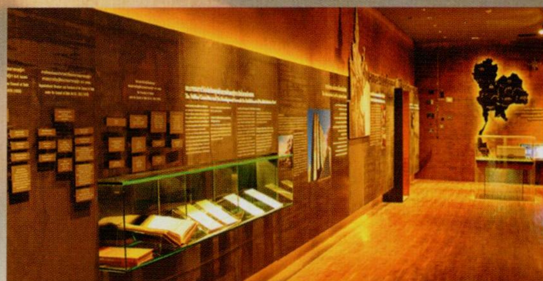
ประวัติความเป็นมาของศาลปกครอง

การจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทยได้มีการดำเนินการและพัฒนามาเป็นเวลานานแล้ว นับตั้งแต่เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๑๗ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตราพระราชบัญญัติเคาน์ซิลออฟสเตดคือที่ปฤกษาราชการแผ่นดินขึ้น เพื่อจัดตั้งที่ปรึกษาราชการแผ่นดินให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของพระองค์ในการบริหารราชการแผ่นดินและการร่างกฎหมายกับพิจารณาเรื่องที่ราษฎรได้รับความเดือดร้อน การจัดตั้งที่ปรึกษาราชการแผ่นดินดังกล่าว ถือเป็นจุดเริ่มต้นของศาลปกครองไทย ซึ่งจัดตั้งขึ้นสำเร็จในอีก ๑๒๗ ปีต่อมา ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐบาลในขณะนั้น โดยดำริของนายปรีดี พนมยงค์ มีนโยบายที่จะจัดตั้งสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่เป็นทั้งที่ปรึกษากฎหมายของรัฐบาลและองค์กรชี้ขาดคดีปกครองตามแบบ Conseil d'État ของประเทศในกลุ่ม Civil Law ขึ้นในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.๒๔๗๖ ขึ้น แต่ตามกฎหมายดังกล่าว การดำเนินการในส่วนที่จะให้มีการพิจารณาคดีปกครองจะต้องมีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดประเภทคดีปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองประกอบขึ้นอีกครั้งหนึ่งก่อน คณะกรรมการกฤษฎีกาในขณะนั้นจึงยังมิได้ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครอง หลังจากนั้นได้มีความพยายามในการตรากฎหมายอยู่หลายครั้งแต่ก็ยังไม่เป็นผล จนต้องมีการตราพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ.๒๔๙๒ เพื่อช่วยผ่อนคลายทุกข์ของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในขณะนั้น แต่คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ที่จัดตั้งขึ้นในครั้งนั้นไม่มีการจัดองค์กรและไม่ได้มีวิธีพิจารณาคดีอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดย ศ.ดร.อมร จันทรสมบูรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาในขณะนั้น เห็นว่า การจัดตั้งศาลปกครองขึ้นโดยที่ยังมิได้มีการจัดระบบกระบวนการยุติธรรมทางปกครองและยังมิได้มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรและปัจจัยความพร้อมเสียแต่เนิ่นๆ ก่อนที่จะมีการจัดตั้งศาลปกครองอาจมีปัญหาเกิดขึ้นได้ จึงได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาเสียใหม่โดยรวมกรรมการร่างกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.๒๔๗๖ และกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ.๒๔๙๒ เข้าด้วยกัน โดยตราเป็นพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.๒๕๒๒ และจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ควบคู่กับคณะกรรมการร่างกฎหมายขึ้นเพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาทในคดีปกครอง

หลังจากนั้น ได้มีแนวความคิดจากการสนับสนุนของรัฐบาลต่อๆ มาที่ให้พัฒนาคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งศาลปกครอง จนในที่สุดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีบทบัญญัติกำหนดหลักการให้มีระบบศาลคู่โดยให้จัดตั้งศาลปกครองแยกเป็นเอกเทศต่างหากจากศาลยุติธรรมและให้มีการตรากฎหมายจัดตั้งศาลปกครองให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี และในเวลาต่อมาพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ ได้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ และความพยายามที่จะจัดตั้งและเปิดทำการศาลปกครองในประเทศไทยได้สำเร็จลุล่วงเป็นรูปธรรมในที่สุด เมื่อศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลางเปิดทำการเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

โครงสร้างและเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๓ เป็นที่มาของหลักเกณฑ์และลักษณะสำคัญของคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ดังนั้นการพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๓ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ รวมทั้งคดีพิพาทที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

เกณฑ์การพิจารณาว่าคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองนั้นพิจารณาจากคู่กรณีและลักษณะของข้อพิพาทเป็นสำคัญ คือ เป็นคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนหรือเป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน โดยข้อพิพาทเช่นว่านั้นเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครอง หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ศาลปกครองแบ่งออกเป็นสองชั้นศาล คือ

ศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองชั้นต้น ได้แก่ ศาลปกครองกลางและศาลปกครองในภูมิภาค

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

ศาลปกครองสูงสุด

- คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น
  คดีที่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด
- คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
- คดีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองชั้นต้น

- คดีพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำทางปกครองฝ่ายเดียวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันได้แก่การใช้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายเดียวโดยไม่จำเป็นต้องให้เอกชนยินยอมก่อน ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด
- คดีพิพาทอันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร
- คดีพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดทางปกครองหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น การเรียกค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ละเลยหรือต่อใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการล่าช้าเกินสมควรหรือออกคำสั่งปิดโรงงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- คดีพิพาทอันเนื่องมาจากสัญญาทางปกครอง เช่น สัญญาสัมปทาน สัญญาที่หน่วยงานของรัฐให้เอกชนสร้างสะพาน สร้างถนน
- คดีพิพาททางปกครองอื่นๆ เช่น คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง หรือให้หน่วยงานทางปกครองฟ้องบังคับบุคคลให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

วิธีพิจารณาคดีในศาลปกครอง

การดำเนินคดีปกครองมีขั้นตอนที่เรียกว่า **การแสวงหาข้อเท็จจริง** ซึ่งศาลเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวและตุลาการที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินขั้นตอนของการแสวงหาข้อเท็จจริงเรียกว่า **ตุลาการเจ้าของสำนวน** ซึ่งเป็นตุลาการคนหนึ่งในองค์คณะที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นั้น บทบาทของตุลาการเจ้าของสำนวนในการทำหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงจะกระทำได้อย่างกว้างขวางตามที่ตนเห็นสมควร หน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวนในการแสวงหาข้อเท็จจริงนั้นย่อมจะต้องกระทำเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ครบถ้วนก่อนที่องค์คณะจะพิจารณาวินิจฉัยคดี ซึ่งตุลาการเจ้าของสำนวนจะต้องกระทำเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายของคู่กรณี และ **จะต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายได้ตรวจสอบและโต้แย้ง** หักล้างข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ตุลาการแสวงหาได้มาด้วยตนเองก่อนเสมอก่อนที่จะรวมเป็นส่วนหนึ่งในสำนวนแห่งคดี

นอกจากนั้น ที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่ง คือ ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองยังให้มีการถ่วงดุลการใช้อำนาจระหว่างตุลาการศาลปกครองด้วยกัน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อเท็จจริงกล่าวคือ โดยหลักแล้ว "**ตุลาการเจ้าของสำนวน**" จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงแต่จะต้องเสนอข้อเท็จจริงนั้นต่อตุลาการอื่นที่ประกอบกันเป็นองค์คณะและต่อ "**ตุลาการผู้แถลงคดี**" ซึ่งไม่ใช่ตุลาการในองค์คณะนั้นพิจารณาด้วย สำหรับในส่วนของการวินิจฉัยชี้ขาดนั้นตุลาการผู้แถลงคดีจะเสนอ "**คำแถลงการณ์**" ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงและกฎหมายรวมทั้งการให้ความเห็นในทางชี้ขาดตัดสินคดีต่อองค์คณะ ก่อนที่องค์คณะจะลงมติวินิจฉัย อันเปรียบเสมือนเป็นความเห็นของตุลาการนายเดียวว่า หากตนมีหน้าที่ตัดสินคดีเรื่องนั้นตนจะพิพากษาอย่างไร ด้วยเหตุผลประการใด ซึ่งแม้ว่าคำตัดสินขององค์คณะเท่านั้นที่จะถือเป็นคำพิพากษา แต่การให้มีระบบการเสนอ "**คำแถลงการณ์**" ของตุลาการผู้แถลงคดีต่อองค์คณะเช่นนี้จะช่วยทำให้การใช้อำนาจตัดสินคดีขององค์คณะมีความรอบคอบและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เพราะหากองค์คณะไม่เห็นด้วยกับคำแถลงการณ์ โดยหลักก็จะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่หนักแน่นและน่าเชื่อถือมากกว่าเพราะจะมีการเปรียบเทียบคำวินิจฉัยและเหตุผลของตุลาการผู้แถลงคดีและขององค์คณะในคดีปกครอง เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้มีการพิมพ์เผยแพร่คำพิพากษาขององค์คณะและคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีควบคู่กันเสมอ

ระบบวิธีพิจารณาแบบไต่สวน

เมื่อมีข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับราชการเกิดขึ้น ความพร้อมหรือความสามารถในการให้ข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานของแต่ละฝ่ายย่อมไม่เท่าเทียมกัน โดยเอกสารหลักฐานส่วนใหญ่จะอยู่ในความครอบครองของทางราชการ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้ระบบวิธีพิจารณาแบบไต่สวนที่ให้ศาลมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบและค้นหาข้อเท็จจริงให้ถูกต้องและครบถ้วนที่สุด เช่น ศาลอาจเรียกเอกสารหลักฐานจากคู่กรณีหรือซักถามคู่กรณีหรือพยาน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่าย

หลักการฟังความสองฝ่าย

เมื่อมีการฟ้องคดีเกิดขึ้น การที่ศาลจะตัดสินให้ฝ่ายใดแพ้หรือชนะคดี สมควรที่ศาลจะต้องฟังคำชี้แจงและพยานหลักฐานของทุกฝ่ายให้แน่ชัดเสียก่อน ดังนั้น ในคดีปกครอง จึงให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้ออ้าง ข้อโต้แย้งของอีกฝ่ายหนึ่ง และชี้แจงแสดงพยานหลักฐานของตนซึ่งโดยทั่วไปจะให้กระทำเป็นหนังสือ นอกจากนี้ในการนั่งพิจารณาคดีของศาลก็จะเปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมาแถลงด้วยวาจาต่อหน้าศาลพร้อมนำพยานหลักฐานมาประกอบได้อีกด้วย

หลักการโต้แย้งโดยลายลักษณ์อักษร

การพิจารณาคดีของศาลปกครอง เป็นการพิจารณาคดีที่เปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายนำพยานหลักฐานมาโต้แย้งกันเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับในศาลยุติธรรม แต่การโต้แย้งกันของคู่กรณีในวิธีพิจารณาคดีของศาลปกครองนั้นเป็นการโต้แย้งผ่านทางลายลักษณ์อักษรเป็นหลัก คือ ศาลปกครองจะเปิดโอกาสให้คู่กรณีจัดทำเอกสารชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงของตนส่งมายังศาลและศาลจะจัดส่งเอกสารดังกล่าวให้คู่กรณีอีกฝ่ายได้รับทราบ ทั้งนี้ เพื่อให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีโอกาสได้เห็นเอกสารของฝ่ายตรงข้ามและมีโอกาสได้ทำความเห็นโต้แย้งเพื่อให้ข้อเท็จจริงทั้งหมดกระจ่างแจ้ง

หลักถ่วงดุลการใช้อำนาจระหว่างตุลาการศาลปกครอง

การให้อำนาจบุคคลใดกระทำการหรือตัดสินในเรื่องใดนั้น แม้ว่าบุคคลดังกล่าวจะได้ผ่านการเลือกสรรแล้วว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม แต่ก็ยังไม่เป็นหลักประกันว่าบุคคลดังกล่าวจะใช้อำนาจโดยชอบเสมอไป จึงควรที่จะต้องมีการถ่วงดุลหรือตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจหน้าที่ของศาลซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อคู่กรณี ในระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองจึงกำหนดให้มี **ตุลาการเจ้าของสำนวน** คนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งจากตุลาการในองค์คณะที่พิจารณาพิพากษาคดีเรื่องนั้น ให้**ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง การถ่วงดุลจึงเกิดขึ้นตั้งแต่ในชั้นของความถูกต้องครบถ้วนของข้อเท็จจริง** เพราะตุลาการเจ้าของสำนวนจะต้องเสนอสำนวนต่อองค์คณะซึ่งจะได้ช่วยกันตรวจสอบ นอกจากนั้น ในระบบวิธีพิจารณาพิพากษาคดีปกครองยังมีการแต่งตั้งตุลาการอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมิใช่ตุลาการในองค์คณะนั้นให้เป็น **ตุลาการผู้แถลงคดี** ซึ่งจะเป็น ผู้ตรวจสอบสำนวนด้วยอีกทางหนึ่ง ที่สำคัญการถ่วงดุลยังเกิดขึ้นในชั้นการวินิจฉัยชี้ขาดคดี โดยตุลาการผู้แถลงคดีจะเสนอ **คำแถลงการณ์** ซึ่งเป็นความเห็นในทางชี้ขาดตัดสินคดีของตนต่อองค์คณะก่อนที่องค์คณะจะลงมติวินิจฉัย อันเปรียบเสมือนเป็นความเห็นของตุลาการนายเดียวว่าหากตนมีหน้าที่ต้องตัดสินคดีนั้นแล้ว ตนจะพิจารณาอย่างไร ด้วยเหตุผลใด แม้ว่าคำตัดสินขององค์คณะเท่านั้นที่จะถือเป็นคำพิพากษา แต่การให้มีระบบการเสนอคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีจะช่วยส่งเสริมให้องค์คณะใช้อำนาจตัดสินคดีอย่างรอบคอบและถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่องค์คณะไม่เห็นด้วยกับคำแถลงการณ์ก็จะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่หนักแน่นและน่าเชื่อถือมากกว่า เพราะกฎหมายกำหนดให้สำนักงานศาลปกครองต้องเผยแพร่คำพิพากษาขององค์คณะและคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีต่อสาธารณะโดยต้องตีพิมพ์ควบคู่กันเสมอ

การฟ้องคดีปกครอง

การฟ้องคดีปกครองนั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ซับซ้อนให้เป็นภาระแก่ผู้ประสงค์จะฟ้องคดี เว้นแต่เงื่อนไขบางประการที่ต้องกำหนดเป็นกรอบในการดำเนินคดี **อีกทั้งยังเสียค่าใช้จ่ายน้อยหรืออาจไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเลย**และยัง**ไม่บังคับให้ต้องมีทนายความ**ในการฟ้องคดีอีกด้วย

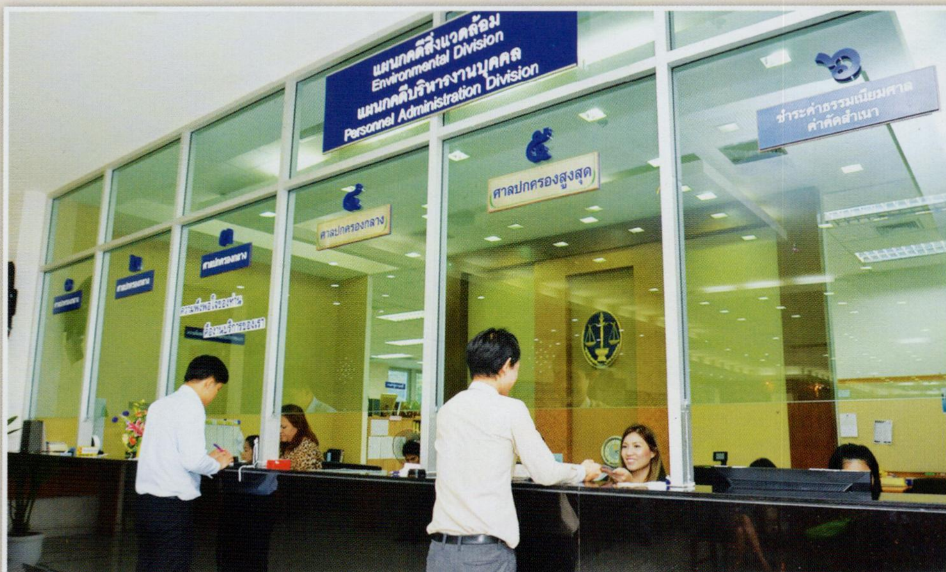

เงื่อนไขในการฟ้องคดี

ถึงแม้ว่าการฟ้องคดีปกครองจะกระทำได้โดยง่าย แต่ก็มีความจำเป็นที่ต้องกำหนดเงื่อนไขบางประการเอาไว้ ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการกลั่นแกล้งฟ้องคดีกันอย่างพร่ำเพรื่อหรือโดยไม่มีมูลใดๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างความยุ่งยากให้กับผู้ถูกฟ้องคดีและยังเป็นภาระแก่ศาล หรือเพื่อให้การแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายเป็นระบบและมีความชัดเจน เงื่อนไขเหล่านี้ กฎหมายกำหนดไว้เพียง ๔ ประการเท่านั้น ได้แก่

๑. ผู้ฟ้องคดี

ต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของทางราชการ หรือเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้ฟ้องต่อศาลปกครอง

๒. ระยะเวลาการฟ้องคดี

ต้องฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งโดยหลัก คือ ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือภายใน ๑ ปี ในกรณีที่ฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของทางราชการหรือภายใน ๕ ปี ในกรณีที่ฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๓. คำฟ้อง

ไม่มีแบบฟอร์มบังคับโดยเฉพาะ เพียงแต่มีเงื่อนไขว่าต้องใช้ถ้อยคำสุภาพและต้องมีเนื้อหาสาระให้เข้าใจได้ว่าเป็นคำฟ้อง ซึ่งประกอบด้วยชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีและของหน่วยงานที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี การกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควร คำขอว่าประสงค์จะให้ศาลสั่งอย่างไรเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายของตน และต้องลงลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี

๔. การขอให้มีการแก้ไขเยียวยาในเบื้องต้นก่อนนำเรื่องมาฟ้องศาลปกครอง

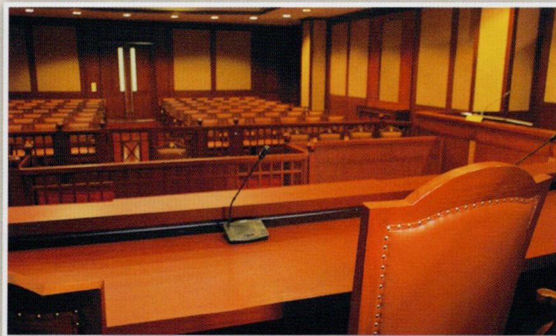
หากในเรื่องที่จะฟ้องคดีนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องดำเนินการอย่างใดเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายนั้นเสียก่อน ผู้ฟ้องคดีก็ต้องดำเนินการเช่นนั้นให้เสร็จสิ้นแล้วจึงจะมีสิทธิมาฟ้องคดีต่อศาลได้

การยื่นฟ้อง

นอกจากสามารถยื่นฟ้องได้ด้วยตนเองต่อเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองแล้ว ผู้ฟ้องคดีอาจใช้วิธีส่งคำฟ้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

ส่วนปัญหาที่ว่าจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลใดนั้น ถ้าเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นก็ถือหลักง่ายๆ ว่าจะต้อง**ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนา หรือที่มูลคดีเกิดขึ้น** ถ้าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุดก็ต้องยื่นฟ้องโดยตรงต่อศาลปกครองสูงสุด เว้นแต่การยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษานั้นๆ

เขตอำนาจศาลปกครอง

ศาลปกครองสูงสุด มีเขตอำนาจทั่วราชอาณาจักร

(๑) ศาลปกครองกลาง

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร รวมทั้งจังหวัดที่มิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองในภูมิภาค คือ จังหวัดนครนายก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) ศาลปกครองเชียงใหม่

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

(๓) ศาลปกครองพิษณุโลก

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดอุตรดิตถ์

(๔) ศาลปกครองระยอง

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

(๕) ศาลปกครองสงขลา

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา

(๖) ศาลปกครองนครศรีธรรมราช

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง

(๗) ศาลปกครองขอนแก่น

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดมุกดาหาร

(๘) ศาลปกครองนครราชสีมา

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

(๙) ศาลปกครองอุดรธานี

มีเขตตลอดท้องที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนครพนม จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดสกลนคร

(๑๐) ศาลปกครองอุบลราชธานี

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอำนาจเจริญ

(๑๑) ศาลปกครองเพชรบุรี

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม

(๑๒) ศาลปกครองนครสวรรค์

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดชัยนาท

ศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองกลางและสำนักงานศาลปกครอง
อาคารศาลปกครอง ถนนแจ้งวัฒนะ
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
๑๐๒๑๐

สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑
www.admincourt.go.th

เขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้น

(๑) ศาลปกครองกลาง
(๒) ศาลปกครองเชียงใหม่
(๓) ศาลปกครองพิษณุโลก
(๔) ศาลปกครองระยอง
(๕) ศาลปกครองสงขลา
(๖) ศาลปกครองนครศรีธรรมราช
(๗) ศาลปกครองขอนแก่น
(๘) ศาลปกครองนครราชสีมา
(๙) ศาลปกครองอุดรธานี
(๑๐) ศาลปกครองอุบลราชธานี
(๑๑) ศาลปกครองเพชรบุรี
(๑๒) ศาลปกครองนครสวรรค์

ศาลปกครอง

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ โทรศัพท์สายด่วน ๑๓๕๕ http://www.admincourt.go.th

Call Center ๑๓๕๕ www.admincourt.go.th